

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 128.

37te Møde.

Tirsdagen den 19de Marts.

(Fortf.)

J. C. Larsen (fortf.) Jeg har hidtil nærmest betragtet Forholdet saaledes, som det stiller sig for mig, naar jeg seer hen til, hvad jeg antager, at der som Billighed og Nøisærdighed bør tilstaaes de vedkommende private Borgere af en retfærdig Lovgivning. Jeg misfjender derved ikke, at Spørgsmaalet muligt kan stille sig noget anderledes, naar det skulde afgjøres efter den strenge Ret; thi Erfaringen viser jo, at der mellem de Lovkyndige har viist sig forskellige Meninger om, hvorledes de paagældende Bestemmelser retteligt kunne og skulle forklares, og det maa derfor vistnok erkjendes, at det ingenlunde er sikkert, hvad Udsaldet vil kunne blive, hvis Sagen skal underkastes Domstolenes Afgjørelse; men det forekommer mig at være vist, og det er, at man ikke bør nægte de Vedkommende, naar de ønske det, fordi de ikke kunne opnaae et Resultat, ved hvilket de kunne finde sig tilfredsstillende, Udgang til at faae Spørgsmaalet afgjort ved Domstolene. Det er jo dog en bitterlig Sag, at der til faste Eiendomme kan være knyttet Rettigheder, som staae i Forbindelse med offentlige Næringsveie, og som ikke kunne tilfidesættes ved en Omdannelse af disse Næringsveie uden Erstatning. Dette har jo været erkjendt med Hensyn til Bryggergaardene 1805 og med Hensyn til Landbranderierne 1838. Naar nu private Borgere paastaae, at der netop tilkommer deres Eiendomme en saadan særegen reel Rettighed, saa forekommer dette mig at være et simpelt Retsspørgsmaal, som man ikke skal nægte dem at faae afgjort ved Lands Lov og Ret, naar de forlange dette. Denne Anstuelse har jeg altid næret, og ogsaa stemt i denne Retning, da denne Sag forhandlede i Maret 1842 i Roeskilde, og det

forekommer mig nu efter Grundlovens Ord og Aand, at der ikke paa nogen Maade bør lægges de Vedkommende Hindringer i veien i denne Henseende. En anden Sag er det, om Forholdets Ordning skal udsættes efter en saadan Afgjørelse ved Domstolene; dette troer jeg ikke, at de Vedkommende kunne forlange, hvis det maatte erkjendes, at Forandringen var saa paatrængende nødvendig, at Domstolenes Kjendelse ikke turde afventes. I saa Fald maatte Forandringen iværksættes under Reservation af de Vedkommendes Ret; men dette er et underordnet Spørgsmaal, og dets Afgjørelse maa beroe paa de foreliggende Omstændigheder i ethvert enkelt Tilfælde.

Schack: Idet jeg med Hensyn til den Argumentation, der slutter sig til Lovgivningen for Grundloven af 5te Juni 1849, skal overlade Meget til den ærede Indenrigsminister, som vistnok heri vil være den kompetenteste og kyndigste Autoritet, kan jeg dog ikke undlade at imødegaa enkelte af de Ytringer, som med Hensyn til denne Tid ere, fremsførte af den sidstærede Taler. Med Hensyn til Bestemmelsen af 1739, da kan det ikke noksom fremhæves, at der ikke hverken den Gang eller nogenstunde senere er sagt, at der ikke maa være flere end 50 Bagergaarde, der er kun sagt, at der ikke maa være færre, idet det er sagt: der skal være 50. Med Hensyn til Reglementet af 1771, da staaer vistnok deri: „Hvis Gaarde ene dertil ere privilegerede“; men det er jo en Selvfølge, at, hvad enten Rettigheden kan hæves eller ikke kan hæves uden Erstatning, saa maa man dog, saalange den ikke er hævet, indrømme, at de, som have den, ere dertil for tiden privilegerede. Noget Lignende gjaldt med Hensyn til de Slutninger, der skulde kunne uddrages af forskellige specielle Resolutioner: den ærede Taler meente, man kunde ligesaa godt derfra slutte til en modsat almindelig Regel, at nemlig de 50 eksisterende Bagergaarde ha v d e